

FYLKESMANNEN I HEDMARK
Miljøvernavdelingen

Inspeksjon ved Alvdal renseanlegg

Endelig rapport.

Bedriftens adresse:	Alvdal kommune	Tlf. nr.	*
	2560 Alvdal	Org. nr	939 984 194
Inspeksjonsdato:	12.09.2012	Tillatelse nr.:	2006.063.T
Forrige kontroll:	11.06.2008		*
Til stede fra kommunen:	Arne Hoelset (fung. Enhetsleder)	Utslippstillatelse av:	14.12.2006
	Torkild Vardenær (driftsoper.)	Endring av:	*
:	Anders Tveråen (driftsoperatør)	Rapport nr:	2012.017.I
		Arkivkode:	461.31
Fylkesmannens		Saksnr., brev:	2012/6495
inspektør:	Steinar Østlie	Bransjenr. (NACE):	84.110
		Risikoklasse:	3

Hensikt:

Forhåndsvarslet inspeksjon med vekt på drift, vedlikehold og utslipp fra renseanlegg og avløpsnett, samt utøvelse av internkontroll.

Hovedkonklusjon:

Det ble ikke avdekket avvik fra krav i utslippstillatelse/forurensningsloven eller forskrifter under inspeksjonen. Fylkesmannen vil imidlertid bemerke følgende forhold (anmerkninger):

- Enkelte driftsrutiner kan systematiseres og dokumenteres bedre
- Kommunen har ikke oppdatert saneringsplan
- Konsekvenser for avløpsanleggene ved økt nedbørsintensitet som følge av forventede, framtidige klimaendringer, er ikke vurdert
- Enkelte sider ved utøvelsen av internkontroll kan forbedres

Vi ber om kommunens vurdering av aktuelle tiltak knyttet til anmerkningene innen **01.12.2012**.

Utarbeidet dato: **19.09.2012**

Godkjent dato: **19.09.2012**

Sign.:

Sign.:

Inspektør: Steinar Østlie

Jørn G. Berg, miljøverndirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Innledning

Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner på et avvik og en anmerkning er som følger:

- AVVIK defineres som manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.
- ANMERKNING er et forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som fylkesmannen mener det er riktig å påpeke for å ivareta og forbedre det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for kontrollen var :

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).
- Utslippstillatelse av 14.12.2006.
- Beredskapskrav

3. Omfang

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

- Drift og vedlikehold av Alvdal renseanlegg
- Drifts, vedlikehold og fornying av ledningsnett
- Utslippskontroll og dokumentasjon/måling av utslipp
- Status for internkontroll (risikokartlegging, avviksbehandling, ledelsens gjennomgang)
- Oppfølging av forhold påpekt under forrige kontroll
- Registreringssystem for evt. uhell og håndtering av uhell
- Kommunens håndtering av naboklager
- Støy og lukt fra renseanlegg og ledningsnett
- Beredskapskrav

4. Avvik

Det ble ikke avdekket avvik under inspeksjonen:

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble avdekket under inspeksjonen:

Anmerkning 1:

Enkelte driftsrutiner kan systematiseres og dokumenteres bedre

Kommentarer:

Driftsrutinene synes i hovedsak å være fornuftig tilpasset avløpsvirksomhetens samlede ressurstilgang og risikoforhold. Enkelte prosedyrer kan forankres eller samordnes bedre i organisasjonen. Enkelte utførte rutinemessige operasjoner kan dokumenteres bedre:

- Orto-P og pH brukes som styrende driftsparametre. Begge kontrolleres daglig. Analyserte verdier av orto-P blir kun sporadisk registrert i driftskontrollprogrammet. Slike registreringer er verdifulle, bl.a for å verifisere årsak til eventuelle driftsproblemer, ved mottatte analyseresultater fra utslippskontrollen med overskridelser av renskravene. Registreringene har også funksjon overfor tilsynsmyndigheten for å dokumentere styringen av driften av anlegget.
- pH-elektrode skal skiftes årlig, dette er eget punkt i vedlikeholdsprogrammet. Det er ikke dokumentert at elektroden ble skiftet i 2011. For øvrig synes vedlikeholdsprogrammet med maskinkort å være et hensiktsmessig verktøy for gjennomføring og oppfølging av planmessig vedlikehold. Registrering av vedlikeholdstemaer pågår fortsatt. Bruk og gjennomføring av vedlikeholdsprogrammet er derfor ikke fullt ut implementert.
- Vurdering av trendkurver og sammenligning av pumpedata brukes for å avdekke mulige hendelser på ledningsnettet. Det er ikke fastsatt kriterier for eller tallfestet hvor store svingninger eller avvik som skal utløse reaksjoner eller undersøkelser, dette vil i stor grad være opp til den enkelte driftsoperatørs skjønn. Imidlertid varierer tilførsler og pumpemengder på nettet relativt lite med nedbørsforhold, slik at alvorlige hendelser på nettet enkelt bør kunne avdekkes. Likevel bør det foreligge klarere prosedyrer for vurderinger som berører så vidt store utslipp.
- Det er ikke alarm på selvføllsledninger. Utslipp fra disse vil normalt bli varslet av publikum. Det er heller ikke alarmvarsling for lavt nivå i pumpesump, dersom pumper fortsatt går (jf. kulepunkt over, situasjoner der tilførsel til pumpestasjon er redusert grunnet skade eller lekkasje på tilførende ledning).
- Det er ikke etablert fast rutine for omregning av målt overløpsdrift (tidsregistrering) til utslippsmengde. Utslippsmengder beregnes ved større hendelser ved avviksbehandling.

**Anmerkning 2:
Kommunen har ikke oppdatert saneringsplan**

Kommentarer:

Kommunen utarbeidet hovedplan avløp i 2002. Denne omfattet ikke saneringsplan. Det meste av kommunens avløpsnett er nye enn slutten av 1970-tallet og har relativt god teknisk tilstand. I det senere har det vært prioritert å registrere driftsdata digitalt, inkludert strekninger med driftsproblemer. Noen eldre strekninger har vært utskiftet i tilknytning til veiprosjekter i sentrum. Noen strekninger med dårlig fall (< 1:50) har blitt spylt årlig. Utarbeidelse av saneringsplan vil bli prioritert når registrering av driftsdata er fullført. Normalt bør en kommune ha en oppdatert saneringsplan for ledningsnettet. Det vil bli stilt krav om dette ved kommende revidering av tillatelsen.

**Anmerkning 3:
Konsekvenser for avløpsanleggene ved økt nedbørsintensitet som følge av forventede, framtidige klimaendringer, er ikke vurdert**

Kommentarer:

Kommunen har gjennomført en tilfredsstillende kartlegging og analyse av tverrfaglige risikoforhold i beredskapssammenheng. Konsekvenser ved mulig, framtidig økt nedbørsintensitet med økte mengder overvann og fremmedvann på spillvannsledninger er ikke risikovurdert. Det er i ferd med å bli utarbeidet en mal for dette i regi av Klif og Norsk Vann.

**Anmerkning 4:
Enkelte sider ved utøvelsen av internkontroll kan forbedres**

Kommentarer:

Inspeksjonen gikk ikke i dybden på dokumentasjonen av internkontrollen vedrørende prosedyrer og rapporter. I hovedsak synes internkontrollen å være fornuftig tilpasset kommunens organisasjon, størrelse og risikoforhold. Enkelte sider ved utøvelsen kan likevel forbedres:

- Som hovedregel skal avvik løses på lavest mulig nivå i kommunens organisasjon. Det er fornuftig. Små avvik rettes og avviksskjema settes i perm. Det er ingen videre oppfølging, bearbeiding eller erfaringsoverføring av slike hendelser. Et vesentlig formål ved avviksbehandling er å kartlegge og analysere hendelsens/nesten-uhellets bakenforliggende årsak, og bruke denne kunnskapen i videre skadeforebyggende arbeid. Det er da viktig at slike bakenforliggende årsaker og forebyggende tiltak gjøres kjent og drøftes i organisasjonen.
- I følge kommunens systembeskrivelse skal IK-dokumentasjonen oppdateres umiddelbart ved organisatoriske endringer. Beredskapsplanen skal oppdateres hvert andre år. For øvrig skal internkontrollen revideres hvert fjerde år. En slik revidering består i hovedsak i endringer og oppdateringer av faktiske opplysninger. Noen analyse av hvorvidt internkontrollen er dekkende og hensiktsmessig for aktivitetene, og om prosedyrene er presise og gode nok, inngår ikke som en systematisk gjennomgang. Slike tema drøftes til dels på et årlig enhetsmøte, der internkontroll og HMS er tema. Det utarbeides ingen rapport etter en IK-revisjon, det foretas kun en oppdatering av systemdokumentasjonen.

6. Andre forhold

Renseanlegget og samtlige 15 pumpestasjoner er registrert på driftskontrollanlegget. Alle nødoverløp overvåkes, signaler overføres ved radiostyring. Det er opprettet felles vaktordning for vann, avløp og brann.

Kommunen opplever at lukt fra renseanlegget ikke lenger er noe problem.

Avløpsnettets har 3 elvekryssninger. Det er lagt dobbelte ledninger som ekstra sikkerhet over Glåma og Folla.

Driftsstabilitet og eventuelle driftsforstyrrelser påvirkes i hovedsak av påslipp fra Synnøve Finden. Meieriet bidrar med ca. 90 % av organisk tilførsel til renseanlegget. Framtidig renseløsning (felles eller separat behandling av meieriavløp) er ikke avklart, spørsmålet blir tatt opp på nytt i forbindelse med forestående forhandling om ny påslippsavtale. Kommunen ønsker i første omgang at meieriet tar ut og gjenvinner større mengder restprodukt i slammet. Dette vil kunne bidra til vesentlig økt levetid for eksisterende renseanlegg.